

ad 168.

Registered for posting as a periodical
Category B.

The Australian Esperantist

(Successor to La Suda Kruco and La Rondo)
Oficiala Organo de la Aŭstralia Esperanto Asocio.

Advertisements: 25 cents per line.

Louis Pasteur
Nidu p.23

REDAKCIO: "Esperanto", Box 2122T., G.P.O., Melbourne 3001, Australia.

Prezidanto: Prof. R. G. Robertson, 7 Euroka Street, Northbridge, NSW, 2063

Sekretario: S-ro S. Wickendon, 498 Pembroke Road, Leumeah, NSW., 2560

Kasisto: S-ro L. Scott, 34 Ocean Road, Manly, NSW., 2095.

A.E.A. Libro-Servo: S-ro T. Elliott, 8 Lone Pine Parade, Matraville, NSW, 2036

N-ro 146 (226)

MELBOURNE

Aprilo/Majo 1976

URGA ALVOKO

Laŭ peto de S-ino J. Lehane (Toowoomba) ni aperigas la jenan gravan informon:

Each January, the Darling Downs Institute of Advanced Education conducts a two-week summer-vacation school providing classes in various arts and crafts such as painting, pottery, weaving, creative writing, silk screen printing, drama etc. The tutors are top of their field and enrolments come from all eastern states.

This coming year, 1977, Esperanto could be one of the courses available, if sufficient early support is forthcoming. Information is required by the second week in May, to enable a firm decision in the matter. Several simultaneous courses are proposed: elementary, progressive and possibly Esperanto literature or translation. A.E.A. and PAPIE are being consulted re tutors, who would decide the courses in detail.

The Institute is only 10 years old, so accommodation (single rooms) and facilities are modern. It lies on the outskirts of Toowoomba (pop. 64,000), which is 80 miles west of Brisbane. The mid-course weekend would be free for sight-seeing around the Darling Downs, or Brisbane, or the Gold or Sunshine Coasts.

In these inflation-ridden times, firm figures are unavailable, but it is estimated that 10 days' tuition would be about \$80 and live-in accommodation \$100. These charges combined with travel and incidental expenses may at first glance seem heavy, but consider! What a golden unprecedented opportunity for concentrated study, combined with a visit to an interesting

corner of Queensland. Furthermore, the vacation school organiser is interested at the moment. Failure to avail ourselves of this proffered opportunity would make it difficult, if not impossible, to arouse his interest again at some later date.

Please give this matter your serious and urgent consideration and advise me at latest by the second week in May whether you have any prospects of attending, and in which course you are interested: elementary, progressive or advanced, or whatever. (It is still a long time to Jan. 1977 — long enough to save that cash!).

Please tell your friends and associates. I am anxious to hear from them too. Local clubs and groups, how many of your members have good prospects of attending such a summer school, how many for each proposed course? This information is vital and urgent before the organiser can come to a decision: "To be or not to be".

My apologies for using English, but as someone or other once said, time is of the essence, and my Esperanto could possibly be misinterpreted, if hastily written. (I would certainly like to have the chance of 10 days' concentrated study under picked tutors).

Jean Lehane, President, Toowoomba Esperanto Society.
Secretary—P.A.P.I.E.

Bedaŭrinde la supra informo atingis la redakcion tro malfrue por aperi en la pasinta numero. Tamen, se vi forte aprobas la ideon kaj pozitive intencas partopreni, nepre skribu al S-ino J. Lehane, 2A Harms St., Toowoomba, 4350.

Ekzamenoj por la Normaj Diplomoj de A.E.A.

Dankon al la iniciativo kaj persistemo de D-ro C. J. Caldera, kiam li estis prezidanto, la Aŭstralia Esperanto-Asocio, jam kondukis siajn proprajn ekzamenojn dum periodo pli ol dudek-jara, sub la normoj establitaj de la Akademio de Esperanto, kaj estas dezirinde, ke kiel eble plej multaj el niaj membroj ekspluatu tiun avantaĝon per la entrepreno de tiu ekzameno, kiu konformas al ilia kapableco, tiel altigante la prestiĝon de nia Aŭstralia Asocio.

Ci tiuj ekzamenoj estas dividitaj en tri kategoriojn nomitajn la Elementa (la unua aŭ primara, kiu estas proksimume la ekvivalento de la iama Pyke-memoriga Ekzameno), la Supera (la meza aŭ sekundara, kiu estas proksimume la ekvivalento de la Atesto pri Kapableco de la Brita Esperantista Asocio) kaj la Klereca, kiu estas la fina aŭ terciara stadio.

La Elementa Ekzameno konsistas el du partoj: la skriba kaj la parola. La skriba konsistas el simplaj gramatikaj testoj, mallongaj tradukoj el la angla en Esperanton kaj el Esperanto en la anglan, testoj, pri la signifoj de vortoj, traduko de mallonga Esperanta poemo, ne necese en versformon, kaj fine originala eseo kun elekto el ĉirkaŭ kvin temoj. La parola parto konsistas el testo pri la elparolo de la lingvo, pri la kompreno de tekstoj legataj de la ekzamenanto, kaj pri la kapableco esprimi siajn pensojn en simpla konversado.

La ekzameno por la Supera estas iom simila krom ke kandidato devas posedi pli grandan scion pri la lingvo kaj la kapablon traduki teknikajn kaj sciencajn tekstojn, dum la kandidato por la Klereca devas pruvi, ke li aŭ ŝi komplete regas la lingvon, kaj posedas ĝisfundan scion pri ĝia bazo, ĝia gramatiko, ĝia historio, kaj ĝia literaturo. Antaŭ ol entrepreni la Klerecan la kandidato devas prezenti tezon aŭ alian literaturan verkon, kiun la komisiono povas akcepti kiel indan kontribuon al la literaturo de Esperanto.

Ne necesas sukcesi en unu ekzameno antaŭ ol entrepreni la sekvontan, kvankam tio estas la kutimo. Ci tiuj ekzamenoj estas bazitaj sur la principo, ke estas pli bone kuraĝigi la studenton studi kaj esplori ĉiun aspekton de la lingvo, pli ol testi la kapablon enpuŝi en la menson scion por poste rememori pli aŭ malpli malprecizajn ideojn. Tial ni permesas al la kandidato du monatojn por respondi la demandojn kun plena uzo de libroj, el kiuj la kandidato devas prezenti sufiĉe precizajn

respondojn al tiu demando.

La kotizoj por la Elementa kaj la Supera estas \$6.00 por ĉiu, kiu sumo pagas por la skriba, la parola, kaj la diploma mem. La kotizo estas sendenda al la kasisto de A.E.A., kiu sendas la kvitancon al la komisiono, kiu post registro, sendas ĝin al la kandidato kun la demando. La kotizo por la Klereca estas \$16.00, el kiu sumo \$1.00 estas por la tezo, \$4.00 por la skriba, \$1.00 por la parola, kaj \$4.00 por la diploma.

K. G. Linton por la komisiono.

Mi tre ŝatus kapti la okazon laŭdi la laboron de membro, kiu ĉiam silente sed tre efike servas nian asocion. Multaj rimarkis al mi pri la bonega raporto pri nia duobla kongreso, kaj kun granda plezuro mi ilin informis al kiu danki, sed tio ne sufiĉas, ĉar ĉiu membro rajtas tion scii. Vian dankon vi ŝuldas al nia ĉarma kaj talenta sed tre laborema Fay Koppel, kiu feliĉe por mi estas mia koleginio en la Ekzamena Komisiono. Ken G. Linton.

Kuraĝulino

Membro de la Manly Esperanto-Klubo, Ann Gash tute sola vel-veturiginte sian 26-futan boateton "Ilimo" de Sydney norden laŭ la kvinlanda marbordo, kaj okcidenten al Darwin kaj Kristnaska Insulo, navigaciis trans la ŝtorman Hindan Oceanon.

De Durban en Suda Afriko ŝi skribis dankante la multajn gesamideanojn, kiuj sendis bondezirojn poŝtkarte dum la Zamenhof-Vespero en Sydney. Je la 24-a de decembro Ann envenis Durban Havenon, kaj pasigis feliĉan Kristfestan Tagon kun aliaj marvojaĝantoj, kiuj invitis ŝin partopreni festmanĝon.

Ann raportis ke unu tagon kiam ŝi alproksimiĝis al Kristnaska Insulo ŝi ekfunkciigis sian kasetaparaton por aŭskulti muzikon. Imagu ŝian grandan ĝojon, kiam, pro la muzika harmonio, amase naĝis al ŝia boateto delfenoj saltantaj kaj dancantaj. Dum mallonga restado en Maŭricio ŝi petis hindan lavistinojn lavi ŝiajn 28 etajn tolaĵojn. "Volonte", respondis la lavistino, "kontraŭ \$13." Ana tuj sidiĝis kun 3 siteloj da akvo kaj mem lavis la tuton. Ann estis eble la unua avino, kiu sola veturinis jahton trans la Hindan Oceanon. Dum tuta semajno la vetero ŝtormiĝis kaj ĉiuj vestaĵoj de Ann malsekiĝis. Ŝi alitis sur la malseka kajutplanko kaj falis. Ŝi vidis multajn steletojn kaj sentis doloron. Feliĉe ke la aŭtomata avidilo bone funkciis! (Laŭ informo ricevita de S-ino Marjorie Duncan, Manly.)

ALVOKO: Ĉiuj kiuj admiras la kuraĝon de S-ino Ann Gash, bonvolu saluti kaj gratuli ŝin antaŭ la mezo de julio ĉe "Yacht Ilimo", c/o Yacht Club, Falmouth, Anglujo. Tute sola Ann velveturis de Sydney al Capetown, de tie al Accra (Ghana) kaj estas nun survoje al Falmouth, ankoraŭ sola en sia 8-metra boateto. Bonvole ne petu respondi de ŝi.

LOUIS PASTEUR

Unu el la plej eminentaj francaj sciencistoj de la pasinta jarcento estis Louis Pasteur. Dum la Internacia Esperanto Kongreso en Parizo (1932) la Kongresanoj ricevis inviton, viziti la faman Pasteur-Instituton; kutime oni ne permesas al laikoj, eniri la Instituton: ni dankis tiun escepton al la pola Esperantisto Prof. Bujwid, kiu iam estis kunlaboranto de Pasteur.

Louis Pasteur (1822-1895) origine estis kemiisto, poste li transiris al biologio, kie li eltrovis la mikrobojn, kiuj produktas fermentadon; per tio li kreis la mikrobiologion kaj tuj uzis ĝin, por mortigi malutilajn mikrobojn en vino, biero kaj en lakto.

En 1861, laŭ iniciato de la registaro li studis kaj venkis malsanon, kiu minacis detruji la silkraptan industrian. Studante aliajn infektajn malsanojn (antrakson de virŝafoj kaj holeron de kokinoj) li eltrovis la kulpajn mikrobojn kaj el ili kreis vakcinojn. Sed la plej grava faro lia estis la eltrovo kaj sukcesa aplikado de vakcino kontraŭ la rabio (1881). — Unu jaron poste estis fondita la Pasteur-Instituto, kies direktoro li fariĝis kaj al kiu la homaro dankas multajn vivsavajn produktojn kontraŭ infektaj malsanoj, precipe difterito. Ĉiuj grandiozaj eltrovoj faritaj en la Instituto, kies sciencistoj ricevas nur minimuman honoraron, estas donitaj al la tutmonda homaro sen iu ajn profito.

35 jarojn post la supre menciita Kongreso, en 1967, ni havis eblecon, viziti la Pasteur-Instituton en Bangkok, kie oni bredas venenajn serpentojn, eligas el ili la venenon kaj uzas ĝin por fabriki antidotojn.

Do, la nomo de la genio Pasteur radias brile sur la tuta terglobo, kie la vorto "pasteŭrizi" fariĝis ĉiutage esprimo. — P.E.S.

Loĝanto de Rio de Janeiro, revenante el longa vojaĝo, iam ĉe la haveno renkontas amikon: "Mia edzino ne scias, ke mi alvenis. Mi tuj iras surprizi ŝin". "Kun kiu?"

SYDNEY: 15/3 S-ino M. Chaldecott legis priskribojn pri Sydney de vizitantoj kaj loĝantoj dum la jaroj ĉ. 1850-1860, el libro kun skizoj faritaj en la sama periodo. Oni laŭdis niajn larĝajn, rektajn: stratojn sed plendis pro la manko de sunŝirmiloj sur la butikoj. Dank' al Kodak, ŝi ankaŭ montris kelkajn fruajn bildojn pri Sydney.

22/3: Tom Elliott, en siaj fruaj jaroj, pensis ke poezio ĉu angla aŭ Esperanta estas teda: kiam li ekkonis la verkojn de Raymond Schwartz, liaj ideoj ŝanĝiĝis. 29/3: "Mia plej ŝatata vojaĝo". Por Volo Guelting, la plej ŝatata vojaĝo estas tiu, kiu okazas ĉiutage post la horoj en la "sklavejo". Por David Gould, lia vojaĝo en 1966 el Anglujo ĝis Aŭstralio per 'Indiaman' estas memoriginda. John Matasin ĉiam deziris iri al Hindujo. Li iris tien en 1949. Elsie Currie parolis pri ŝipvojaĝo sur 'Oriental Queen', al Nov-Zelando, Tahiti kaj Tonga. M. Chaldecott, kun amikino el Srilanko, revizitis lokojn en la okcidenta parto de Anglujo.

5/4: David Gould montris filmon kiun li faris dum vojaĝo al Centra Aŭstralio. Geferiantoj enbusiĝis en Sydney en malvarma, pluva tago, sed post kelkaj tagoj briladis la suno kaj preventiĝis kolorplenaj pejzaĝoj ĝis la reveno al malvarma, malseka Sydney. 12/4 Vizitanto el Nederlando, S-ro C. Verlinde, parolis pri siaj spertoj kiel denaska blindulo. Li preparis sian paroladon per Brajlo sed tajpos ĝin per 'Telopeo'. Lia familio helpis lin multe. Li iĝis muzikisto pri piano kaj orgeno, sed dum la milito post bombado de la preĝejo, laboro ne estis trovebla. Tamen nun aferoj por la blinduloj pliboniĝis. Lia edzino havas nur duonan vidkapablon, sed ilia filino estas tute normala, sana knabino. Kiam li lernis muzikon, li ankaŭ studis la francan kaj germanan lingvojn kaj per la scipovo de Esperanto li havas plumamikojn ĉirkaŭ la mondo. — M. Chaldecott.

PERTH: Dimanĉon, 1-an de februaro okazis tuttaga Esperanto-Seminario en la Murdoch-Universitato, kiun partoprenis 24 membroj de nia Ligo. Membroj detale diskutis estontan agadon kaj la instruadon de Esperanto en lernejoj. El la testamento de Getrude Pollard

la Ligo ricevis \$5362.48; ni nun havas \$7679.48 en la banko. La Ligo ĵus aĉetis novan multobligilon "Roneo-Vickers" por \$485.

La unua pikniko en 1976 okazis dimanĉon, 4/4, ĉe Lago Leschenault. 25 membroj partoprenis kaj ĝuis la belan veteron kaj trunkunvenajn ĉirkaŭaĵojn.

MELBOURNE: La jarkunveno okazis 1-an de marto. Kasisto Brig. J. Munro raportis, ke elspezoj superis enspezojn je \$9.44. Laŭ la raporto de la sekretario (H. Koppel) klubanoj kunvenis ĉiun lundon (krom festotagoj) kaj varia programo estis prezentita. Membroj estis krome plenplene okupitaj per la pre-parlaboroj por la Pacifika Kongreso. Estraro por 1976: Prez: S-ro S. Kanaĉki; Vic-Prez: S-roj M. Cohen kaj J. Midgley; Sekr: S-ro H. Koppel; Kasisto: Brig. J. Munro; Bibliotekisto: S-ino F. Koppel.

Je 15/3 S-ro H. Beechey parolis pri "Kinetiko". S-ro H. Koppel raportis, 22/3, pri novaĵoj el Esperantujo, inkluzive raporton pri la morto de D-ro K. Kalocsay, pri kies vivo kaj verko S-ino F. Koppel aldonis detalojn. Okaze de la amuzvespero de la 29/3 S-ro Ken Linton prezentis diapozitivon pri pasintaj aŭstraliaj E-kongresoj, celante informi kaj instigi novajn anojn. Poste S-ino F. Koppel skizis la multjaran fidelan servadon de S-ro Linton por Esperanto kaj informis pri lia ĵus-pasinta 70-a naskiĝtago (27/3). Si deziris al li Feliĉajn datrevenojn kaj esperis por la movado pluajn jarojn de tia servado. Prezidanto S. Kanaĉki, nome de klubanoj, esprimis gratulon kaj transdonis binoklon.

MORWELL: La jarkunveno okazis en la hejmo de Ges-roj Wybenga je 6/4. La nova estraro estas: Prez: S-ino Mabel Wybenga; Vic-Prez: Henk Schepers; Kasisto Ivan Maddern; Sekr: Ada Schepers; Kas-Kontrolisto: Brian Kelly. Ges-roj Wybenga estos for de Morwell dum kelkaj monatoj, ĉar ili partoprenos la Univ. Kongreso en Ateno.

CANBERRA: Nia klubo revivigis kaj ni havas ĉiam pli ol dek ĉeestantojn ĉe la viglaj mardaj kunvenoj ĉe Barbara Amies. Jim Davidson revenis kaj li instruas 30 lernatojn ĉe la Forrest-lernejo, dum Marilyn Noonan similan nombron ĉe Melrose-Altlernejo.

La jarkunveno elektis novan estraron: Prez: Barbara Amies; Vic-Prez: Jim Davidson; Sekr. kaj Informado: Noel Gamble; Kasisto Dan Price; Kontrolisto Colin Johns. Lastatempe ni ricevis ĉekon de membro en Nov-Jorko por

dumviva membreco. — N.F.G.

Aperis nova gazeto "Canberra Community News", en kiu Noel Gamble aperigas de tempo al tempo novaĵojn el la Esperanto-movado.

BRISBANE: Kunvenoj daŭras ĉiulunde ĉe Martin Chambers. La lastan lundon monate, okazas la ĝenerala monata kunveno, post kio estas kantado. La kantgrupo kunvenas merkrede ĉe la hejmo de Harold Buckler. La 1-3-an de majo, membroj partoprenos la semajnan konferencon de la E-Federacio de Kvinlando ĉe Emu-Park apud Rockhampton. La 12-14-an de junio, okazos la unua studsemajnfino de 1976 ĉe Monto Tamburino.

Prezidanto Ray Ross instruas 5 komencantojn ĵaŭde, kaj kelkaj aliaj esprimis intencon partopreni la klason post eldono de nia letero pri pioniraj Esperantistoj en "Leteroj al la Redaktoro" en du tagjurnaloj, en kiu ni petis detalojn pri niaj fruaj membroj por la historio de la Societo, kiun ni verkos ĉi tiun jaron.

Forpasis Stan Milligan

Kun bedaŭro ni anoncas la morton de Stanley Hugh Milligan, 13-an de aprilo, 1976, nur 5 tagojn antaŭ la 75-a datreveno de la naskiĝtago (18.4.1901).

Stan Milligan ekinteresiĝis pri Esperanto, kiam, deĵorante ĉe sia laborejo Radio Stacio 3UZ (Melbourne), li aŭskultis intervjuon de ĵurnalisto kun F-ino Lorna Samblebe, ĵus reveninta post partopreno en la U.K. en Zagreb (1953). Stan aliĝis al la Melburna E-Societo kaj dank' al lia entuziasmo ankaŭ la edzino Irene esperantiĝis.

Krom Esperanto Stan aktivis en du aliaj "hobisferoj" — la Skoltismo kaj la amo al miniaturaj lokomotivoj. En la unua li multe penadis esperantigi la junulojn kun kiuj li aktivis, dum pri la dua li ne nur partoprenis regulajn kunvenojn de lokomotivamantoj, sed mem konstruis modelojn kaj, en la hejma korto, propran fervojon, sur kiu tiuj veturis, ofte kun feliĉaj infanpasajeroj.

Kiam okazis en Melburno (Aŭg./Sept. 1955) Internacia Ekspozicio pri Komercoj kaj Modeloj, Stan sukcesis. ke tiu organizo uzu sur sia plurlingva broŝuro ankaŭ Esperanton por reklami transmare kaj samtempe havigis al lokaj Esperantistoj la rajton senkoste starigi Esperanto-Standon en la Ekspozici-domo. (Vidu en "La Rondo", Jul./Sept. 1955). Dank' al lia teknika scinovo kaj la ekipaĵo de 3UZ alia reklamo farita de M.E.S. — anoj estis sendita al Radio Roma kaj disaŭdigita

en Esperanto-programo. Stan kaj Irene estis ankaŭ entuziasmaj vagantoj per domveturilo, rezulte de kio Melburnanoj ĝuis pli ol unu informplenan prelegon, lerte ilustritan per mapoj kaj diapozitivaj.

En la jaroj 1963/64 Stan servis kiel Prezidanto de la Oakleigh E-Grupo, kie li kaj Irene ankaŭ instruis kaj en 1967 li fariĝis U.E.A. Delegito por Melburno. Li servis ankaŭ kiel aŭstralia peranto por la Skolta E-Ligo. Post 1972 li devis ekŝigi kiel U.E.A. Deligito, pro kormalŝano, kiu pli kaj pli limigis lian agadon ĝis la morto en aprilo. Al Irene, la filo, Ian, kaj ties familio A.E.A. esprimas plej sincerajn kondolencojn. — Fay Koppel.

Por daŭrigi mian parolon pri la sufikso, "ig", ni devas memori, kompreneble, ke ni povas aldoni tiun sufikson al preskaŭ ĉiu vorto aŭ sufikso. Ekzemple: ni povas "blankigi", "altigi", "nuliĝi" kaj "pli-bonigi", sed la plej ofta eraro okazas inter "anstataŭi" kaj "anstataŭigi". "Anstataŭi" signifas roli, agi, funkcii, anstataŭi iu aŭ io alia; "anstataŭigi" signifas kaŭzi, ke iu aŭ io rolu, agu aŭ funkcii anstataŭ iu aŭ io alia. Jen ekzemploj de ambaŭ:

1. Ĉar la direktoro estis malsana, lia helpanto anstataŭis lin ĉe la konferenco.
2. Oni anstataŭigis la direktoron per lia helpanto.

Leganto demandis al mi, ĉu estas korekte uzi adverbon aŭ adjektivon post la verbo, "aspekti". La respondo estas, ke ambaŭ estas korektaj. Ĉe verboj, kiaj "esti", "ŝajni", mi preferas la predikatan adjektivon; ekzemple: "esti bona", "ŝajni granda", kaj "aspekti bela" (ŝajni, ke ĝi estas granda; aspekti, ke ĝi estas bela). Se ni uzas la adverbos, ĝi tiam modifas la verbon. "Ŝajni grande" (grande ŝajni) kaj "aspekti bele" (bele aspekti) havas preskaŭ la saman signifon, do ne multe gravas. Tamen mi preferas uzi la adjektivon. — K. G. Linton.

Riĉa brazilano, timigita de la okazajoj en la 1942-a Londono, ŝipiras hejmen, kun sia papago, kompreneble. La Atlantiko iom tumultas, kaj la papago eksentas marmalsanon. "Nu, kara, diras la virino, la ĉefa afero estas tute ne pensi pri la maro. Por distri vin, se vi volas, ni faru ludon". "Jes", respondis la papago. "Bone. Atentu. Mi

kalkulos ĝis tri, kunfrapante miajn manojn, kaj tiam ni komencos la ludon. ĉu vi estas preta?" "Jes". "Unu, du", sed je tiu momento la ŝipo renkontis flasantan germanan minon kaj eksplodis ĉielen. Kiam ĉiuj pecoj refalis sur la maron, la papago, senplumigita, kaj kun ŝveliginta palpebro, alkrōcis sin al naĝanta trabo, kaj komentis: "Kaj kio estos ŝia venonta ludo?"

Diplomoj

Kun granda plezuro ni anoncas, ke 3 membroj gajnis la Norman Superan Diplomon kun honoro, nome, Prof. R. G. Robertson, S-ro Trevor Steele, kaj S-ro R. Felby, do tri ŝtatojn ili reprezentas, ĉar apartenas, respektive al Nova Suda Kimrio, Kvinslando kaj Suda Aŭstralio.

Ĉeziras korespondi: S-ro W. Milewski, Osiedle 700, Lecia 2/9, 88-140 GNIEW-KOVO, Pollando.

S-ro Stanislaw R. Kubiak, Manifestu Lipoowego 23/57, 27-210 STARCHOWICE, Pollando.

Turismaj Diapozitivaj

Kiam mi petis por diapozitivaj en la aŭgusta numero de A. E., mi tro evidente ne sufiĉe klarigis la bezonon. B.E.A. celas starigi bibliotekon el diapozitivaj por turismaj celoj, kaj petas nian helpon. Mi ricevis plurajn belajn diapozitivajn, sed ili havis kluban karakteron, anstataŭ turisman. Ekzemple: por Pertanoj mi sugestis vidajon de la urbo el King's Park, vidajon de Narrows Bridge el la sama loko; por Sidnejanaj vidajon de Circular Quay de sur la ponto, vidajon de "Spit-Bridge" el Seaforth, ŝaŭmondrajadon ĉe Bondi, la Operan Demon; Hobartanoj povas kapti sian belan Mt. Wellington trans la haveno; Brizbano, Adelajdo kaj Kanbero povas kapti similajn vidajojn. Mi prizorgos Melburnon. — Ken Linton.

NIA HISTORIO

No. 11 HENRY MAYNARD LANYON
1876-1967

Henry Maynard Lanyon plejparte pasigis sian vivon en la kamparaj regionoj de Viktorio, kiel ŝtat-instruisto, individua Esperantisto, izolita de la esperantaj grupoj en Melburno.

Li naskiĝis en Millbrook, apud Ballarat, Viktorio, 8/3/1876, kaj mortis en Melburno en 1967, preskaŭ naŭdek-unujara. Li edukiĝis je la Boort lernejo, kaj poste en Geelong, kie li ankaŭ komencis sian karieron kiel instruisto. Li sciigis pri Esperanto en 1907 kiam li estis direktoro de la lernejo en Corryong. Li

gajnis diplomon en Esperanto en 1911, kaj en 1913, komencis la instruadon de Esperanto al siaj lernantoj post la lernejaj horoj. Li preparis esperantaj elmontraĵoj por la edukada ekspozicio en Melburno, en 1922, jubilea jaro de la Viktoria Edukada Departemento.

Li estis la sola inter niaj plej gravaj esperantaj pioniroj, kiu postlasis esperantan posteulon. Lia filo Cecil Lanyon estis Prezidanto de la Malvern Esperanto-Grupo en Viktorio.

— I. T. Maddern

F. R. Banham Memorial Fund

Previously acknowledged	\$105.09
Mrs. Fay Koppel	\$15.00
Mr. Aubrey Banham	\$50.00
Former Teachers Association	\$92.93

Total so far: \$263.02

Please give generously.

Tiuj membroj, kiuj intencos viziti Reykjavik por la 62-a Univ. Kongreso venontan jaron, bv. komuniki kun S-ro W. Chandler, 57 Northcote St., Naremburn, 2065, kun la celo aranĝi karavanon je rabatita prezo.

LA HONOR — INSIGNO DE A.E.A.

Okaze de la 1970-a Aŭstralia Esperanto-Kongreso en Perth, A.E.A. establis Honor-Insignon por Esperantistoj, kiuj elstare laboris por A.E.A. kaj por Esperanto ĝenerale. Trimembra komisiono proponas al la A.E.A. Estraro nomojn de tiuj, kiuj, laŭ ĝia prijuĝo, meritas distingon.

Ĝis nun kvin Esperantistoj ricevis la insignon. En Brisbane 1974 S-roj F. R. Banham kaj H. Koppel estis nomitaj por insignoj kaj en 1976 en Melburno S-roj C. Caldera, Ralph Harry kaj Ken Linton.

Honorigitoj rajtas uzi post siaj nomoj la literojn F. A. E. A. ("Fratulo de A.E.A.") Jen mallongaj biografioj de la kvin honorigitoj.

FRANK REGINALD BANHAM naskiĝis en Lowerstoft, Suffolk, Anglujo 11-an aprilo 1898. Li alvenis en Melburno en decembro 1914. Li esperantistiĝis en 1922. Dum 44 jaroj (1919-1963) li servis kiel kopiisto, provaĵkorektisto kaj ĉefkorektisto por la taggazeto "The Age". li memlernis E-on sen instruisto kaj diplomigis honore de B.E.A. en 1926. Li aliĝis en 1930 al

la Melburna E-klubo, kie li ekvidis sian estontan edzinon (F-mo Hilda Dawes). En majo 1929 li fariĝis redaktoro de "La Suda Kruco" ĝis la ĉesigo (pro financaj kaŭzoj) en 1934; fondis 1940 "La Rondo n", poste "Aŭstralia Esperantisto", kies redaktoro li restus ĝis sia morto, 30-an aŭgusto, 1974.

D-ro C. J. CALDERA naskiĝis ĉe Brusoleno (Torino) je 19-a de dec 1886.

Doktoriĝis en 1910 ĉe la Universitato de Torino. Kapitano en militsanitara servo en 1-a mondmilito. Servis kiel ĉefakulo dum 4 jaroj ĉe hospitalo en Verona, poste Profeso en la universitato en Pavia. Pro la faŝista reĝimo en Italujo fugis al Aŭstralio en 1926. Enmigris unue Kvinslandon, poste al Okcidenta Aŭstralio. Aliĝis al la E-movado en 1939 ĉe la tre malgranda O.A. Esperanto-Societo. Kune kun S-ro Isor Masel kreis la novan E-Ligon. Fariĝis sekretario de A.E.A. en 1946 kaj fariĝis Prezidanto en 1950. Diplomigis ĉe B.E.A. en 1942. Dank' al lia strebado establiĝis A.E.A. Ekzamena Komisiono. Li mem gajnis la unuan Klerecan Diplomon en 1958.

RALPH L. HARRY, C.B.E., nask. 1917

Geologia Studis en Launceston kaj Hobarto. En universitato de Tasmanio (LL.B.) lernis Esperanton 1937 gvidite de Pastro C. C. Cowling. Membro de E-klubo de Hobarto. Gajnis stipendion "Rhodes", studis ĉe Oksfordo (B.A.) Eniris Diploman Servon. 1949 Novjorko tradukis "Deklaracion de Homaj Rajtoj" en Esperanton. 1950 kunfondinto de E-Klubo de Kanbero. 1953-56 aŭstralia ĉefkonsulo en Genevo. Tradukis "la Carton de UNO" en Esperanton. Instruis E-on en la Internacia lernejo de Genevo. 1956-57 instruis klason en Singaporo. 1958-59 A.E.A.-Komisiito por la Zamenhofa Jaro A.E.A. Prez. 1960/61. 1965-68 Ambasadoro en Bruselo; prelegis per E-o en Belgujo. 1968-70 reorganizis E-movadon en Suda Vjetnamio. 1971-75 Ambasadoro en Bonn.

Verkis 1972 "Saluton Amiko"-Konversacio inter Sportuloj por la Olimpiaj Ludoj. Komisiis (1974) "Aŭstralio, Koncizaj faktoj." 1975 Ambasadoro ĉe UNO en Nov-Jorko, membro de E-Ligo de Nord-Ameriko, Dumviva membro kaj Honora Patrono de U.E.A. Dumviva membro de A.E.A.

HERBERT KOPPEL, nask. en Aŭstrio, kie li (okt. 1935) esperantigis, 1936-38

Presoficisto de Aŭstria Esperantista Federacio. Loĝis 1940-48 en Kanado. Enmigris Aŭstralion junio 1948. Organizis unuan postmilitan A.E.A.-Kongreson en jan. 1950. A.E.A. — Sekretario 1950-67. Vic-Sekretario de A.E.A. 1968 ĝis nun. Ankaŭ organizis aŭstraliajn kongresojn

en 1958, 1964, 1972 kaj la Pacifikan Kongreson 1976.

KENNETH G. LINTON, nask. 27/3/1906. Komencis lerni E-on en majo

1931 kaj aliĝis al Melburna E-klubo en aŭgusto 1931. Gajnis Pyke-Memorigan Ekzamenon kun honoro en nov. 1932. Diplomo de B.E.A. kun honoro junio 1933. 1952-55 A.E.A. Prezidanto: 1953 U.E.A. Delegito por Melburno. 1955 U.E.A. Cef-

Delegito. 1956-57 A.E.A. Kasisto. 1960 eldonigis en Anglujo lia libro "Kanaĵo el Kananan". 1961 gajnis Klerecan Diplomon kun honoro. 1968-1971 A.E.A. Prezidanto. 1976 Komisionestro de A.E.A. Ekzamenoj.

LA PLEJ BONA INSTRUANTO DE KNABO

Ŝajnas al mi, ke estas unu kialo por la generacia breĉo de hodiaŭ, kialo pri kiu la plejmulto el ni preferas ne priparoli — la fakto, ke la patro de knabo jam ne estas lia instruanto.

Antaŭ kvindek jaroj, kiam tiel multe da familioj loĝis sur farmbienoj aŭ en malgrandaj urboj, kaj devis labori kiel teamo por teni sin varma kaj sata, knabo ne povis ne bone koni sian patron. Oni diris, ke la plej bona amiko de knabo estas lia patrino, sed ĉiu scias, ke lia plej bona instruanto estas lia patro.

Mi bone scias, ke estis vera edukado esti kune kun mia patro, kiam li faris sian tagan laboron. Multe de la lertecoj, kiujn li instruis al mi, estas iom neutilaj hodiaŭ: aferoj kiaj meti jungilaron sur ĉevalon, kiu ne deziras jungiĝi; kiel melki bovinon, kiel sarki, fosi, aŭ sterni sterkajon meze de forta vento. Jam ne gravas, ke mi sciu kiel kreskigi avenon, sekalon, pizojn, fazeolojn, aŭ kiel trakti gravedan bovinon, kies ido estas retroire enironta la mondon.

Sed estas aliaj lecionoj, kiuj ankoraŭ bone utilas. Ekzemple: la digno de laboro farita per la propraj manoj — ju pli malfacile, des pli kontentige, se konsciencie farite. Plej grave, li instruis al mi tiun lecionon, kiun la komputiloj kaj akademianoj ŝajne ellasis el sia instru-plano de la hodiaŭa lernejo — la signifon de respondeco kaj la kontentigan senton, ke vi iom meritas tiun respondecon.

Ne pensu, tamen, ke la patro instruis al mi nur pri laboro. De li mi lernis la nomojn de la birdoj, kiuj revenis al ni ĉiun printempon. Mi lernis la nomojn de la floroj, de la plantoj, kaj pri iliaj utiloj. Li instruis min rigardi kaj vidi, kaj esti konscia pri la senfina variececo sub ĉiu paŝo. Antaŭ ĉio li instruis al mi tiun agon, kiu levas la homon pli proksimen al Dio: la agon miri.

Mi bone memoras vintran nokton jam estingita, kaj ĉiu krom la patro estis antaŭ tre longe. La lasta lampo estis jam endormiĝinta. Subite li saltis el la lito kaj kuris al la fenestro. Kelkajn momentojn poste li ellitigis ĉiujn.

"Ekstere!" li kriis. "Ne malŝparu tempon por vesti vin. Envolvu vin per lankovrilo, sed rapide."

Jam ekstere ni ne povis vidi ion krom froston kovrantan ĉion per blanka vataĵo kaj milionon da diamantoj ekbriligitaj per la klara luno.

"Aŭskultu!" li diris.

Penante silentigi niajn klakantajn dentojn, ni streĉis niajn orelojn kaj rigardis ĉielen, kien li rigardis. Jes, nun ni povis aŭdi ilin. Sovagaĵo anseroj flugas preter la luno.

"Devas esti almenaŭ mil," asertis Paĉjo.

Poste, dum li rekondukis nin al niaj litoj, li aldonis: "Mi opinias, ke tio meritis minuton da tremado."

Iom tragike, ŝajnas al mi, ke ni havas nek la tempon nek la emon por tiu speco de patra rilato hodiaŭ. Tragike ankaŭ estas, ke la jaroj, kiuj tiel rapide nin preterpasas, jam ne tenas tiom da minutoj.

El la angla trudukis Ken G. Linton.

HAWAIIAN HELLO: News of an interesting new use for the international language comes from primary school teacher Mike Azevedo in Hawaii. In America's mixed-race state they've been teaching children the rudiments of Esperanto since 1968 in their English classes.

In 1975 the course was taken up by educators on the mainland. Operating under the name of "Operation Aloha", it is being taught in schools in both California and Tacoma.

Mike Azevedo says that learning Esperanto stimulates the students and helps them to grasp English and other foreign languages.

NO BALONEY! Train travellers in Italy will find stickers advertising Esperanto courses in Bologna and Rome pasted up at every railway station in the capital. There will even be one in the Ministry of Transport building. Thanks for this go to Italy's State Rail System's Social Dept. which not only arranged for the space to be made available for the local Esperantists, but also financed the printing of the stickers.

CRASH COURSE: Another unusual test for the international language is a high-speed instruction course being given at Holland's University of Nijmegen. Guinea-pig students who attempted the course had to work at a cracking pace. The organiser was Dr. T.J.M. van Els, chairman of the Faculty of Languages. The students worked at learning Esperanto six hours every day for the five days ending April 16th.

Dr. van Els says he designed the course to test not only Esperanto's learnability, but also its practicability in relation to short-term learning. It will be interesting to learn the results.

FOOD FOR THOUGHT: Herr Kalinke, a West German, has been publicising the international language in the streets of Paderborn. The 66-year-old enthusiast marches up and down the thoroughfares of the city in a pair of sandwich-boards which he made himself. They carry the message. **PADERBORN ESPERANTO CAPITAL — FIRST IN EUROPE!** Herr Kalinke says people like to talk to him. "I am not

selling anything. I don't collect signatures", he says. "I am simply trying to collect sympathy for Esperanto — it is the most rational solution to the language problem". Anyone who does stop for a chat is given a coupon good for one free trial lesson in the language of hope.

MACEDONIAN WORDS: This July, the first Macedonian-Esperanto dictionary will be published in Prilep, Yugoslavia. Joint compilers, Metodi Galeski and Gjogi Pop-Atanasov, say it will be a one-volume book and will include a concise Esperanto grammar.

ESPERANTO ECHO: Australian Esperantists will be interested to know that Austria's Esperanto broadcaster, Emil Vokal, was favourably impressed with our country. He still thinks there are opportunities here for migrants, but most probably in the country. Listeners to Radio Vienna heard him tell of his car journey from the Pacific Congress in Melbourne to the post-Congress in Sydney with Volo Gueltling at the wheel.

HAPPY BIRTHDAY! They would have had to put twenty-five candles on the cake at the Saarland Esperanto League. They completed their quarter-century on February 18th.

CHILD'S PLAY: The German Esperanto Teachers' Association has designed an interesting experimental course for primary-school children. They use Korté's textbook: "Sub la verda standardo". It has spread into nearby countries and 336 children in all are participating. They are at Dollbergen, Froebelschule Peine, Balge (in West Germany); Saint Gerary (Belgium); Hennebont, Le Mans, Sainte Colombe (France); Athens (Greece—two classes); Waalwyk, Soest, and Wormer (in Holland).

POP ALONG: A workshop of "Esperanto and popular music" was held at Trenčín, Czechoslovakia from April 23rd to 26th. There were singers and musicians from several countries who took part.

ROOM FOR ZAMENHOF: A reading room designated the L. L. Zamenhof Room was inaugurated at the Goiana, Brazil, Municipal Library on December 13th last year.

CREDITS: This issue to Pilo Press and Heroldo de Esperanto.